

centria
University of Applied Sciences

OMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA SANOITTAMINEN

NIKO TÖYRÄSKOSKI

TKI-asiantuntija

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Kokkola
Karleby

CENTRIA
ammattikorkeakoulu

kpedu

AIM learning

OSAAMINEN

OSAAMINEN

- = henkilö hallitsee asian, jonka kautta mahdollistuu tietynlainen toiminta.
- Tiedostaa sen, mitä osaa, miksi osaa ja miten osaa tietyn asian.
- Oma osaaminen koostuu persoonallisista ominaisuuksista, tiedoista ja taidoista
- Osaamista voidaan hankkia koulutuksen, työkokemuksen sekä vapaa-aikana kotona tai harrastusten kautta.
- Omaamiseen vaikuttavat myös henkilön oma asenne, motivaatio ja oppimiskyky

OSAAMISEN KOOSTUMINEN

- **Persoonalliset ominaisuudet** = Löytyvät henkilöltä luonnostaan.
 - Esim. Luotettava, rehellinen, tunnollinen, tarkka, ahkera, kärsivällinen, positiivinen
- **Tiedot & Taidot** = asioita, jotka ovat enemmän opeteltavissa. Omaksuttavissa varsinkin silloin, jos henkilöllä luontaiset vahvuudet tukevat tieto & taito oppimista.
 - Esim. Asiakaspalvelutaidot, ryhmätyötaito, myyntitaidot, huolehtivainen, keskustelutaito, kielitaito, ongelmanratkaisutaito

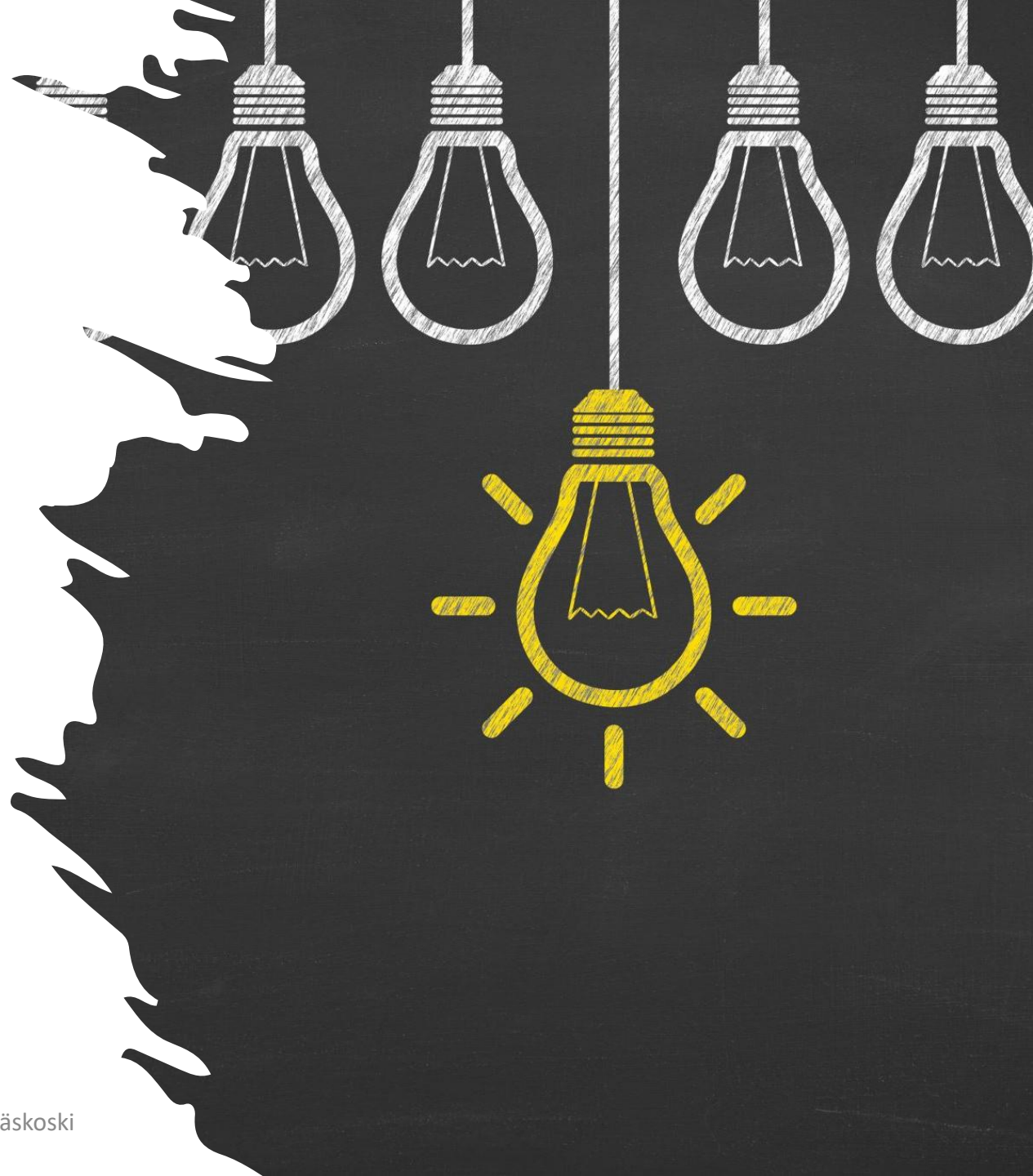
- Oman osaamisen tunnistaminen ei ole helppoa, mutta se on myös asia, jolla on merkittävästi vaikutusta työllistymismahdollisuuksiisi.
- Prosessiin voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen.
 1. Tunnista, millaista osaamista sinulla on juuri nyt.
 2. Sanoita oma osaamisesi.
 3. Viestitä osaamisesi muille esimerkiksi silloin, kun olet hakemassa työtä.

1. OMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN

OMAN OSAAMISEN TUNNITAMINEN

- Prosessi, jossa tarkoitus selvitetään, millaisia taitoja henkilö on kerryttänyt ja missä näitä taitoja on hankittu.
- Oman osaamisen tunnistaminen on tärkeä taito esimerkiksi työnhaussa, mutta voi olla hankalaa, jos osaamista on kertynyt erilaisilla tavoilla.
- Oman osaamisen tunnistamiseen on olemassa erilaisia työkaluja ja välineitä

Yleiset työelämän taidot. (Pehmeät taidot. Eng. Soft skills)

- liittyvät yksilön persoonallisuuteen ja kognitiivisiin kykyihin (ns. henkilökohtaisia taitoja).
 - Esim. empatia, sopeutumiskyky, kommunikaatio ja kriittinen ajattelu
- Pehmeät taidot ovat luonteeltaan siirrettäviä taitoja, jolla tarkoitetaan sitä, että niitä voidaan hyödyntää monenlaisissa työrooleissa ja toimialoilla.
- Vuoden 2019 LinkedInin tekemän tutkimuksen mukaan viisi tärkeintä pehmeää taitoa ovat **luovuus, vakuuttavuus, yhteistyökyky, sopeutumiskyky ja ajanhallinta.**

KEINOJA TUNNISTAA OMAA OSAAMISTA

1. Oman osaamisen kirjaaminen.

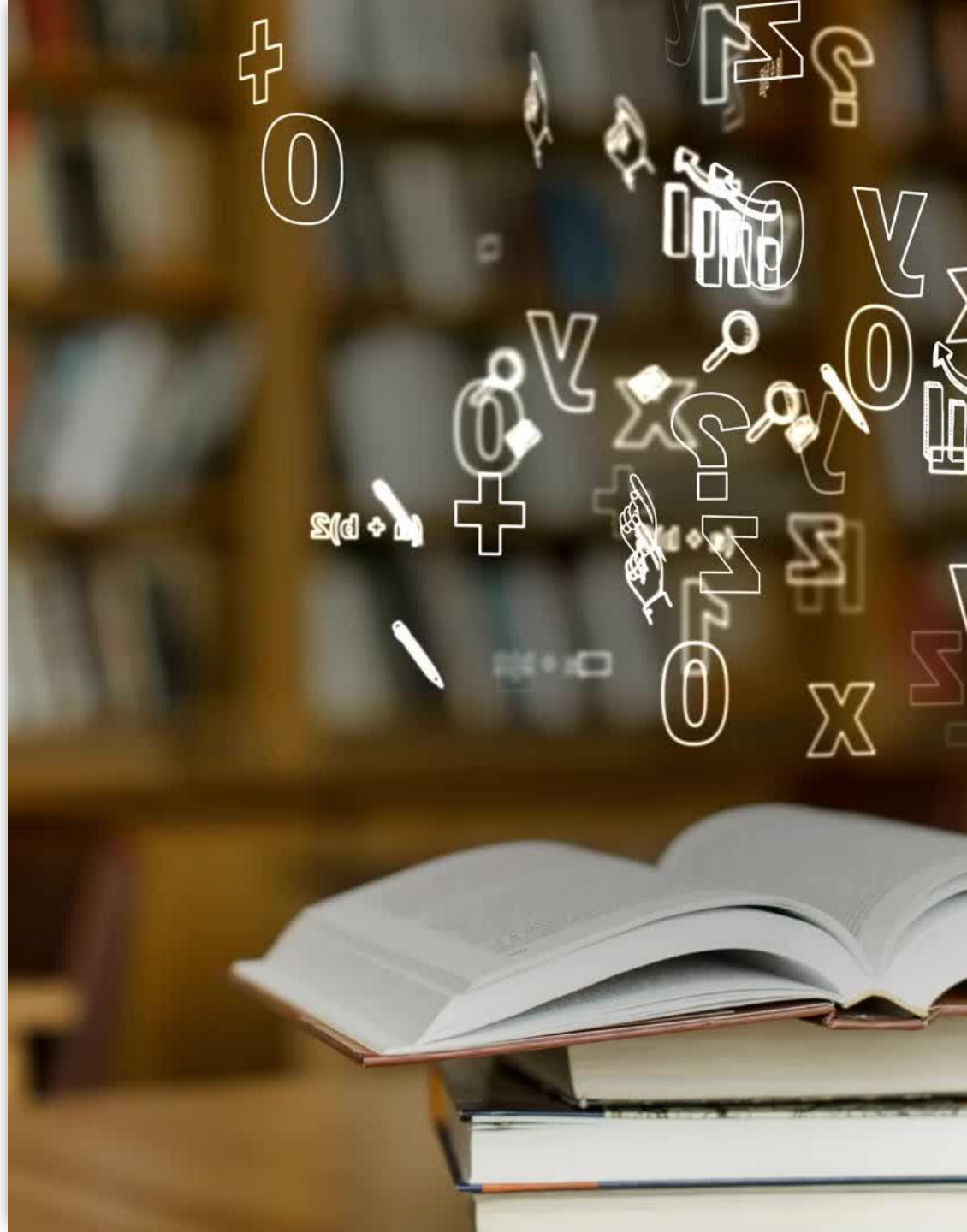
- Käy läpi työurasi aikana tulleita työtehtäviä.
 - Mitä ne ovat pitäneet sisällä?
 - Millaista osaamista tehtävien suorittaminen vaatinut?
 - Millaisia onnistumisia ja lopputuloksia saavutit?
- Käy läpi myös koulutuksia ja kursseja, joita olet suorittanut
 - Mitä lisäosaamista olet niistä saanut? (Esim. kielitaito, it-taidot)

→ Iso osa osaamisista ja vahvuuksista tulee työkokemuksista, mutta niitä voi kertyä myös esimerkiksi harrastusten ja vapaaehtoistyöstä.

2. Mieti ja vastaa seuraaviin kysymykset.

- Minkä asian tekeminen on sinulle helppoa?
- Missä asioissa yleensä onnistut?
- Millaisena persoonana muut ihmiset (ystävät, entiset työkaverit jne.) ovat sinua kuvailleet?
- Millaisista asioista yleensä saat kiitosta ja kehuja?

Kirjaa ylös, millaisia ajatuksia ja havaintoja edellä mainitut kysymykset sinussa herättivät.

3. Kysy tutuilta vahvuuksistasi.

- Keskustele 5 sinut hyvin tuntevan henkilön kanssa ja pyydä heitä kuvaamaan sinun osaamistasi ja vahvuuksiasi.
- Henkilöt voivat olla esim.
 - Ystäviä.
 - Entiset työ- tai opiskelukaverit.
 - Perheenjäsen.
- Kokoa vastaukset yhteen ja mieti, oletko samaa mieltä heidän kanssaan.

4. Verkosta löytyvät työkalut ja harjoitukset

- Verkosta löytyy erilaisia harjoituksia ja työkaluja, jotka helpottavat omien vahvuuksien tunnistamista. Esim.

Kohti määränpäättä : pieni opas. (Murto, Mari; Mattila, Pauliina; Antinoja, Virve; Oja, Paula (2022))

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/756262/Kohti_maaranpaata.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Osaamismatkalla. Oma osaaminen ja vahvuudet.

<https://osaamismatkalla.fi/materiaalit/samplo-osaaminen/>

Jatkuva oppimisen ja työllisyyden oppimiskeskus. Työkalut ja harjoitteet.

<https://www.jotpa.fi/fi/tietoa-meista/hankkeet-ja-projektit/osaaminen-nakyviin/tyokalut-ja-harjoitteet>

2. OMAN OSAAMISEN SANOITTAMINEN

OMAN OSAAMISEN SANOITTAMINEN

- On hyvä tiedostaa, mitä oma osaaminen on sekä pukea se sanoiksi niin, että se puhuttelee juuri sinua kiinnostavia työnantajia.
- Pidä mielessä omaan urasuunnitteluun liittyvät kysymykset
 - Mitä toivot tulevaisuudeltasi?
 - Mitkä vaihtoehdot tuntuvat sinusta kiinnostavilta?
 - Millaista osaamista haluat päästä käyttämään ja kehittämään?
 - Millaisia asioita haluat edistää omalla työpanoksellasi?
 - Miten hyvin tämä tai tuo työmahdollisuus heijastelee tulevaisuuteen liittyviä toiveitasi ja esimerkiksi arvojasi?
- Tärkeää tehdä sanoittaminen myös niin, että se on ymmärrettävää myös sellaisille henkilöille, jotka eivät tunne oman alasi työtehtäviä ja sen sanastoa.

KEINOJA SANOITTA A OMAA OSAAMISTA (Rastor instituutti ja Jobly)

- 1. Listaa ensin omia perusosaamisia /-
taitoja /-vahvuuksia.**
 - Perusosaaminen tarkoittaa osaamista, jota olet kerryttänyt koulutuksen ja/tai työkokemuksen kautta.
 - Perusosaamisia löytyy esim. myynti-, taloushallinto-, HR-, markkinointi-, projektityö-, IT-taidot ja kielitaitoalueiden alta.
 - Listaa joko noin 5–10 eri osaamista/taitoa/vahvuutta tai niin paljon kuin itse haluat.

2. Miettiä kutakin perusosaamisaluetta tarkemmin.

- Pohdi, sisältyykö näihin jotain syvällisempää osaamista.
- Yritä löytää jokaisesta perusosaamisen alueestasi 3–6 tarkentavaa erityisosaamista.
- Myyntiin liittyviä erityisosaamisen alueita voivat olla esim.
 - asiakassegmentointi,
 - Tarjouslaskenta,
 - neuvottelutaidot.
- Taloushallintoon liittyviä erityisosaamisia voivat olla esim.
 - raportointi,
 - laskutus,
 - Reklamaatiot.

3. Valikoi aikaisemmin ylös listaamista asioista noin 10–20 osaamista/taitoa/vahvuutta.

- Tee jokaisesta konkreettinen kuvaus tai lyhyt tarina, missä ja miten kyseinen taito tulee esiin. Voi olla esim.
 - Työtilanne, missä olet toiminut,
 - asiakaskohtaaminen,
 - ”selviytymistarina”,
 - Projekti
 - Millainen tyypillinen työpäiväsi on ollut.

- Listaamista tehdessäsi voit myös pohtia vastauksia seuraaviin kysymyksiin.
 - Mistä ominaispiirteistäsi, tiedoistasi ja taidoistasi olet saanut työurallasi kiitosta/hyvää palautetta? (esimerkkitapaukset.)
 - Millaisia tilanteita nämä kiitokset koski?
 - Millä ominaisuuksilla, tiedoilla ja taidoilla olet kokenut saavuttaneesi merkittävimmät onnistumisesi?
 - Mitä olivat nämä onnistumiset?
 - Millaisia vahvuuksia ja hyötyjä voit mielestäsi tarjota uudelle työnantajalle?
- Käytyäsi vaiheet 1-3 läpi, tulisi löytyä n. 10–20 kuvausta osaamisestasi, joita voit hyödyntää työnhaussa.
- Voit poimia niistä aina eri tilanteisiin sopivia osia ja työstää niitä lisää tilanteeseen sopivaan muotoon ja malliin.

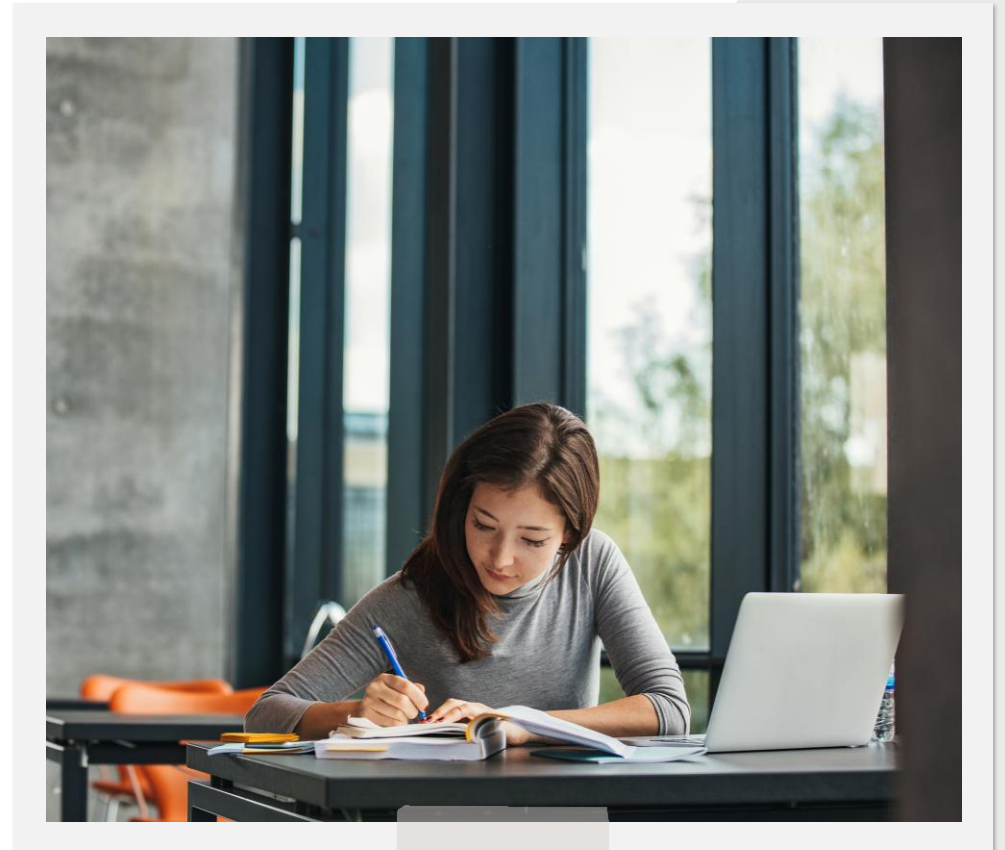

3. OMAN OSAAMISEN VIESTINTÄ

MITEN VOIT VIESTITTÄÄ OMAA OSAAMISTA?

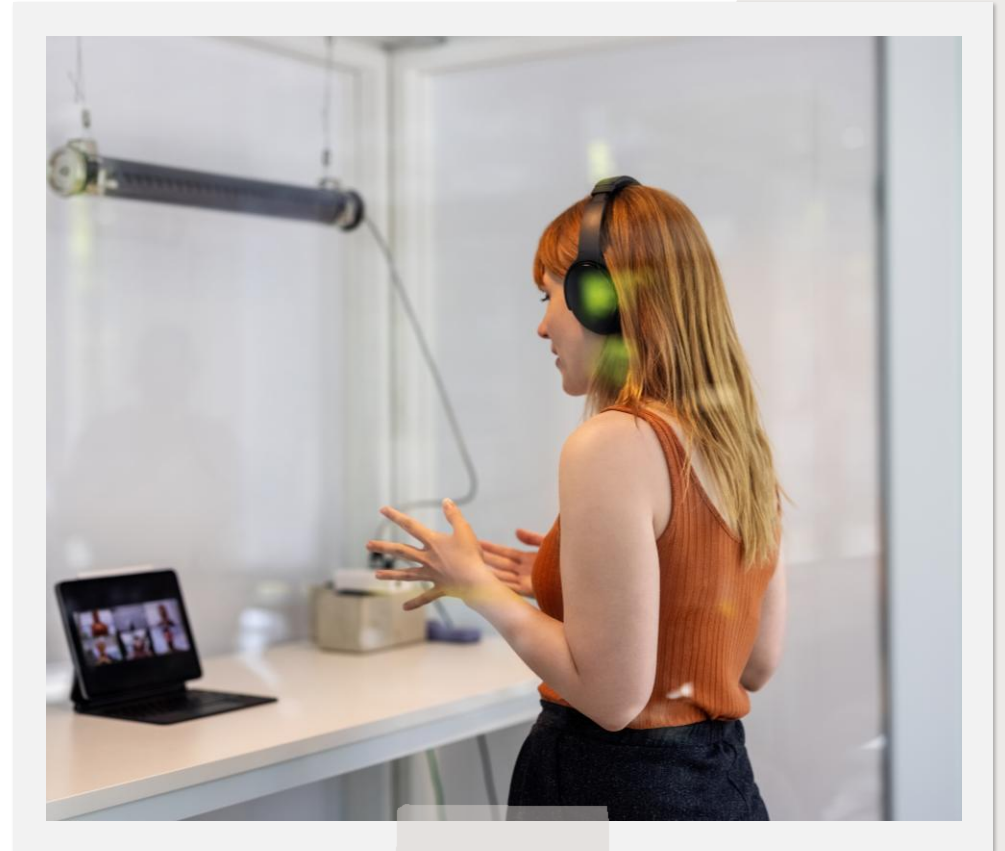
1. Rakenna osaamisestasi tiivistelmä.

- Voit hyödyntää tiivistelmää tehokkaasti ja helposti esim.
 - Omassa CV:ssä,
 - LinkedIn-profiilissasi
 - Työpaikkahakemuksessasi
- Sopiva pituus on noin 5-7 riviä. Voi olla myös lyhyempi .
 - Huomioi, missä tiivistelmää käytät.
- Kerro ominaisuuksistasi ja itsestäsi esimerkkejä. Esim.
 - millainen olet esim. työntekijänä, työkaverina tai persoonana
- Hyvä avata myös tulevaisuuden suunnitelmia ja omaa motivaatiota. Esim.
 - Oletko vaihtanut alaa vai opiskeletko.

2. Rakenna osaamisestasi hyvä ja myyvä hissipuhe.

- Hissipuhe = Lyhyt myyntipuhe, jossa tavoitteena on kertoa omasta osaamisesta tiivistettynä.
- Kesto noin 1–2 minuuttia.
 - Voi koostua myös 0,5–1 minuutin osista.
 - Hissipuheen tarkoituksena on jäädä työnantajan/rekrytoijan mieleen positiivisesti. esim.
 - Verkostoitumistapahtumissa (esim. messut).
 - Tiedustelukeskusteluissa ennen hakemuksen lähettämistä.
 - Hissipuhe tulee räätälöidä tilanteen ja vastaanottajan mukaan.

HISSIPUHEEN RAKENNE

1. Esittele itsesi.

- Kerro nimesi ja tärkeimmät asiat työhistoriastasi sekä jotain kiinnostavaa koulutustaustastasi tai harrastuksistasi.
- Älä esittele koko työhistoriaasi.
- Mikä tekee sinusta potentiaalisen ja palkkaamisen arvoisen työntekijän.

2. Kerro osaamisestasi.

- Missä asioissa olet erityisen hyvä
- Kerro kolme pointtia osaamisestasi vakuuttaaksesi potentiaalisen työnantajan.
- Älä ole vaatimaton – tehtäväsi on nyt myydä osaamistasi.
- Älä liioittele tai valehtele osaamisellasi. Tulevat ennen pitkää ilmi.

3. Ilmaise tiiviisti, millaista hyötyä toisit yritykselle. (TÄRKEIN KOHTA!)

- Saada yritys/rekrytoija vakuuttumaan siitä, miksi heidän tulisi palkata sinut.
- Mieti potentiaalinen hyöty työnantajan kannalta.
- Mieti, mitä sinun työpanos tarjoaisi heille.
 - Onko sinulla osaamista, mitä muilta ei löydy?
 - Oletko innostunut oppimaan uutta?
 - Oletko hyvä tiimipelaaja?
 - Onko sinulla sellaista kokemusta, mitä työnantaja voisi tarvita tulevaisuudessa ?

4. Konkretisoi osaamisesi tarinan avulla. (JOS AIKAA JÄÄ!)

- Anna esimerkki aiemmin sanomastasi työ-, koulu- tai vapaa-ajan projektista. Esim.
 - Millainen onnistuminen sinulle on jäänyt mieleen?
 - Oletko saanut asiakkaalta erityisen hyvää palautetta?
 - Ovatko työkaverisi tai opiskelukaverisi pitäneet sinua hyvänä tiimipelaajana?
 - Oletko saanut kiitosta esihenkilöltäsi tietystä tilanteesta?
- tarinat ovat erinomainen tapa konkretisoida osaamista.

→ Kun hissipuhetta kannattaa toistaa ja harjoitella, jotta muistat sen tosipaikan tullen. Sitä on syytä myös muokata tilanteeseen sopivaksi.

MITÄ VINKKEJÄ TEKOÄLY ANTAA OMAN OSAAMISEN SELVITTÄMISEEN?

1. Itsetutkiskelu
2. Osaamisen tunnistus
3. Vertaile työpaikkailmoitusten vaatimuksia
4. Keskustele muiden kanssa
5. Suunnittele omaa kehittämistäsi ja mahdollista kouluttautumista
6. Luo Portfolio
7. Tee erilaisia testejä ja arviointeja
8. Kasvata omaa itsearviointia
9. Pyydä palaute työhaastatteluista
10. Jatkuva oppiminen.

Työkalut ja harjoitteet

Osaamiskahvit

Europassi

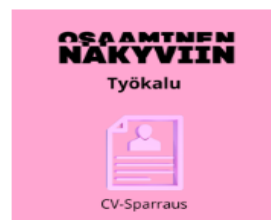
Osaamisen peili

Osaamisen käsi

Luova CV

CV-Sparraus

Ulkomailla karttunut osaaminen

Duunikoutsi

Kehu-palvelu

Eka duuni! - opas

Kompassi

Meidän vahvuutemme

Minä osaan!

Oivalla osaamistasi parihaastattelulla

Osaajaprofiili

Osaamisen Tie

Osaamiskiekkko

Ossi-työkalu

<https://www.jotpa.fi/fi/tietoa-meista/hankkeet-ja-projektit/osaaminen-nakyviin/tyokalut-ja-harjoitteet>

” Itsetuntemus EI ole itsekehua.”

”Ihminen, joka ei tunne sinua hyvin, ei voi tietää, mitä oikeasti osaat.”

LÄHTEET

<https://duunitori.fi/tyoelama/hissipuhe-tyonhaussa>

<https://www.jobly.fi/artikkelit/tyonhakijoille/5-vinkkia-oman-osaamisen-tunnistamiseen-ja-sanoittamiseen>

<https://peda.net/jao-ammattillinen/hankkeet/sujuvat/osaajiatyoelamaan/oppimisymparisto/moduuli1>

<https://peda.net/aanekoski/hankkeet/paattyneita-hankkeita-arkisto/hohto-hanke/ovtl>

<https://www.rastorinst.fi/ura-ja-rekrypalvelut/urapalvelut-yksiloille/rekrytointipalvelu-tyonhakijoille/tyokaluja-oman-osaamisen-sanoittamiseen/>

<https://www.rastorinst.fi/ura-ja-rekrypalvelut/urapalvelut-yksiloille/rekrytointipalvelu-tyonhakijoille/hissipuhe-tyonhaussa/?gclid=Cj0KCQjwsp6pBhCfARIsAD3GZubz3GpmKzySl9Dc ru9IJbR45vNN69BujV QJZKWmVlGWlO XmAVTo0aAsu8EALw wCB>

<https://www.saranen.fi/blogi/3-vinkki%C3%A4-oman-osaamisen-tunnistamiseen-ja-sanoittamiseen>

<https://www.tsl.fi/osaamisen-tunnistaminen.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=O608zy80PJo>

centria
ammattikorkeakoulu

AIM learning

 kpedu

Elinvoimakeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Kokkola
Karleby**